

Garderen

*Darpsproat
uut Garder*

september 2009

VAN DE VOORZITTER

Voor ons ligt weer een nieuwe uitgave van het blad van Plaatselijk Belang Garderen e.o. 'Darpsproat'. Met dit blad houden wij u elk half jaar weer op de hoogte van de activiteiten waar uw vereniging Plaatselijk Belang Garderen mee bezig is. U kunt lezen en zien welke succesjes we hebben gehaald en waarover we met de overheid in bespreking zijn.

De liefde voor ons Veluws dorp bindt ons allen.

Ook de lokale overheid heeft een duidelijke visie hoe men kleine gemeenschappen in stand kan houden. Een goede verhouding met de gemeente en steeds daar weer op de stoep staan met plannen zorgen ervoor, dat Garderen niet vergeten wordt.

We staan voor een belangrijke periode: de renovatie van wegen, de uitbreiding aan de zuidrand en de ontwikkelingen rond 'De Koepel'. In het najaar kunt u de plannen via de inspraakavonden van uw adviezen voorzien. Laat deze mogelijkheid niet voorbij gaan. Uw mening wordt zeer op prijs gesteld.

*Namens het bestuur van Plaatselijk Belang,
Cees Hoogeveen*

VAN DE REDACTIE

Het kan u niet ontgaan zijn: 'Darpsproat' heeft een nieuwe omslag gekregen. Bijna het hele dorp staat erop. Dank zij de vormgever van ons blad en Marcel is het een enorme verbetering! Als redactie zijn we er trots op omdat deze omslag precies weergeeft waar wij mee bezig zijn.

We halen allerlei zaken aan die te maken hebben met ons dorp Garderen. Natuurlijk kunnen we niet overal over schrijven, maar we proberen wel naast de plaatselijke historie ook de actuele zaken aan de orde te stellen.

In dit nummer wordt weer een keur aan artikelen aangeboden. Het gaat over de vrijwilligers van Veluwe Boys, die er al jaren voor zorgen dat alles op "De Westeneng" op rolletjes loopt.

Er wordt aandacht besteed aan de historie van het monument op de Putbrink en aan andere zaken uit een ver verleden,

De voorzitter van Plaatselijk Belang neemt het heden onder de loep en vertelt wat er zoal speelt rond de bestuurstafel en in het dorp.

Misschien wist u het al lang, maar het is goed om te melden dat het fietspad van het Paleis naar De Beek [het Paleispad] opgeknapt, verbreed en geasfalteerd is. U leest het fijne erover in 'Darpsproat'.

Dat je heel lang met plezier vrijwilligerswerk kunt doen bewijst het gesprek met mevr. Kapma.

Er zijn problemen met Dorpshuis "De Koepel".

Dat is voor de redactie aanleiding om de geschiedenis van "De Koepel" nog eens op een rijtje te zetten en te analyseren waar we nu zijn aangeland. We hopen altijd op reacties van onze lezers en zeker in dit geval.

Als u een oplossing voor "De Koepel" weet ...?

Wie het weet moet het zeggen!

PS:

'Plaatselijk Belang' heeft een nieuwe site op Internet! Alles uit 'Darpsproat' gaan we daar ook opzetten! Neem eens een kijkje (via Google) en laat ons weten wat u ervan vindt. U kunt het vinden onder www.plaatselijkbelanggarderen.nl

Vrijwilligers van de VOETBALVERENIGING “VELUWSE BOYS”

Het is half tien op een druilerige vrijdagmorgen dat ik een afspraak heb met de vrijwilligers.

Elke vrijdag van acht uur tot drie uur 's middags en elke maandagmorgen zijn ze paraat. Het onderhoud dat ik heb met deze enthousiaste groep, geeft langzaam maar zeker een inzicht in alles wat ze doen. En dat is niet weinig! Hoe langer ik met ze praat hoe meer ik onder de indruk raak. Het gesprek is hartelijk en duidelijk. We kunnen veel lachen, de kwinkslagen vliegen over de tafel en het uur is zo om.

Gert van de Koot, Jan van der Meyde, Gerard Zevenbergen, Wouter van Middendorp en Gijs Petersen, vijf vrijwilligers die onvoorstelbaar veel werk verzetten om het verblijf op veld en in de kantine aangenaam te maken. Twaalf uur per week geven ze hun vrije tijd aan dit werk. Alle grote onderhoudswerkzaamheden worden door de gemeente gedaan zoals maaien en rollen van het

gras, de rest is voor de vrijwilligers. En dat is heel veel werk dat elke week terug komt. Ik bekijk de kantine en de kleed- en doucheruimtes. Het ziet er perfect uit. De ruimtes om de kantine en tussen de velden zijn een lust voor het oog en het is niet moeilijk te zien dat hier met plezier wordt gewerkt. Het geheel wordt op deze manier in goede staat gehouden.

Op het vorige voetbalveld aan de Speulderbosweg hielden damesvrijwilligers de ruimten schoon, vanaf 1980 bij de opening van de “Westeneng” is het door deze mannen overgenomen.

Bij die werkers van het eerste uur waren ook Henk Bronkhorst (de vroegere postbode), Kees Morren van de Roeëkamperweg en Andries Hooijer. De vrijwilligers van nu denken nog vaak aan ze terug. Vanaf het begin is Gijs Petersen al bij het onderhoud van kantine en velden betrokken. Meer dan twintig jaar geeft hij zijn krachten aan dit werk. Zelfs de voetbalshirts worden gewassen door zijn vrouw Riek. Vaak kunnen we als burengenieten van het kleurige schouwspel van al die wapperende voetbalkleuren van Veluwse Boys.

Gijs is de ‘klusjesman’, hij heeft een gouden hand voor alles wat met techniek

te maken heeft. Verwarming, electrisch systeem, de hoge schijnwerpers, hij kent ze als waren ze van hemzelf. Denk niet dat hij alleen maar leuke klusjes heeft, de vloeren en wanden van kleed- en doucheruimte glimmen onder zijn zorgende handen.

Gert, Jan en Wouter onderhouden het terrein en de grond om de kantine. Maar ook zij zijn goed voor alles en deinzen nergens voor terug. Toiletten schoonmaken vinden ze niet te min maar het buitenonderhoud heeft hun voorkeur. Gert en Wouter waren druk bezig de wal tussen de velden op te snoeien tot een fraaie geheel dat altijd weer de velden zo'n gezellige uitstraling geeft.

Gerard is algemeen werker, waar nodig springt hij bij. Samen werken is altijd gezelliger en deze ploeg weet dat als geen ander. Als ze het niet uit liefde (dit klinkt misschien wat zwaar, maar het is wel een feit) voor de Veluwe Boys deden en het was niet gezellig, dan stopten ze er vandaag nog mee.

En gezellig is het: zoals al gezegd doet Gijs dit werk al meer dan twintig jaar, Wouter vijftien jaar, Jan veertien jaar, Gerard twaalf jaar en Gert ook al weer drie jaar. Allen zijn ze lid en sommigen erelid van Veluwe Boys en een aantal waren eens ook bestuurslid. Sommigen hebben mede dank zij dit werk al een koninklijke onderscheiding gehad.

Hoe meer ik hoor en zie hoe stiller ik wordt. En omdat dat niet goed is voor

een interviewer stel ik, als de stemming te uitbundig wordt, maar snel weer wat nieuwe vragen!

Zo hoor ik dat Gert vindt dat alleen intelligente figuren dit werk kunnen doen (wat ik uiteraard beaam), dat Jan trainer van jeugd en veteranen is geweest en bij uitstek de regelaar bij de diverse festijnen. Ik hoor ook dat de gemeente Barneveld veel doet voor de vereniging, maar dat de beloftes ook wel eens wat lang duren alvorens ze worden verwikelijkt. En met dat laatste hebben ze als vrijwilliger best wel eens wat moeite.

Met burens en spelers zijn de verhoudingen uitstekend, ook al zouden sommige jeugdleden wel eens wat voorzichtiger kunnen zijn in de verkleedruimtes. Waar het vroeger soms een bende was ziet het er nu trouwens na het spelen redelijk goed uit, mede dankzij de inspanningen van bestuur en jeugdleiders. Vrijwilligers doen hun werk graag maar ze zijn nu eenmaal geen slaven van de spelers. Ze hebben hun eergevoel en een complimentje zo nu en dan zou ook best eens leuk zijn.

De club is 'plaatselijk belang', zeker gezien in het licht wat er wordt geboden. Zorgen bestaan er over het aantal parkeerplaatsen, dat veel te klein is. Een verdubbeling is absoluut noodzakelijk willen er geen bekeuringen vallen bij grote wedstrijden.

Als interviewer vind ik dat dit nu typisch een kwestie is van 'p(P)laatselijk

b(B)elang'. In ieder geval iets om Veluwe Boys en al haar vrijwilligers actief in te steunen!

Ik bekijk de verkleedruimtes en douches, het terrein en zie zelfs een kinderspeelplaats en een verschoonmogelijkheid voor baby's!

Terwijl we hartelijk afscheid nemen hoor ik nog even tussen neus en lippen door dat de vereniging een korting op de huur krijgt vanwege al de vrijwilligerswerkzaamheden. En met deze opsteker vertrek ik weer van de "Westeneng" met een warm gevoel in het hart en heel veel

Voetbalshirts aan de lijn!

waardering voor deze mensen die het gelukkig 'ook nog een keer voor zichzelf doen...!' ■

Opa had voor zijn kleinkinderen een houten plankier aangebracht in een boom aan de rand van de tuin. Zijn kleinzoon was razend enthousiast en wilde graag de boom in. Maar de kleuter alleen in de boom laten zitten, dat was opa wat te gortig. Dus na een klauterpartijtje, zaten ze samen op het plankier in de boom. Plotseling stopte er een auto op de weg naast de tuin. Het raampje ging open en een bezorgde heer keek omhoog en riep "Meneer, is alles goed met u, hebt u hulp nodig? Moet ik een dokter bellen?" Op dat moment stak ook de kleinzoon zijn hoofd door de takken en riep: "Opa, wie is dat?" Toen werd alles ineens duidelijk, de automobilist verontschuldigde zich en reed snel door. Toch een mooi voorbeeld van omzien naar elkaar!

Deze zomer doorkruiste een nieuw vervoermiddel Garderen en omstreken. Een milieuvriendelijk geluidsarm vervoermiddel wel te verstaan: de elektrische step. In groepen en groepjes kwam je ze overal tegen en de berijders genoten ervan. Deze elektrische steps zijn te huur bij feestbedrijf SOS van Erik Kroon, dat zich heeft gevestigd in het pand van de familie Bakker aan de Dorpsstraat. Er zijn ook Mini Autootjes te huur en je kunt als Veluwnaar op de foto. Ook is er veel informatie over de Veluwe en allerlei activiteiten voorhanden. Dat is ook leuk voor Garderenen !

NOGMAALS HET MONUMENT (EN NOG IETS ANDERS)

In het vorige nummer van “Darpsproat” was het artikel “*Het monument op de Putbrink*” te lezen. Daarin schreef ik dat dit gedenkteken in augustus 1943, kort na de gewelddadige dood van veldwachter Jacob van den Brink, was opgericht en dat het was ontworpen bij de afdeling Openbare Werken van de gemeente Barneveld.

Mede-redacteur Henk van der Vlist tikte me hiervoor terecht op de vingers en leverde tegelijkertijd nog wat aanvullende informatie. De van veldkeien gemetselde driehoekige bank is enkele jaren ouder dan ik dacht. In de raadsvergadering van de gemeente Barneveld op woensdag 11 december 1940 vroeg de heer R.P. Groeneveld, raadslid uit Garderen: “In Garderen is een monument geplaatst; wie is de ontwerper; wie is de schenker; wordt het ook onthuld?”. Het antwoord van burgemeester Westrik luidde: “In Garderen is op de Brink een bank vervaardigd, van grote veldkeien, die aldaar uit de straten kwamen. Dit plan is uitgegaan van de veldwachter Van den Brink te Garderen en mag als zeer geslaagd worden beschouwd.” Het metselwerk moet zijn uitgevoerd door de in 1990 overleden heer H. van de Craats uit Barneveld. Zo wordt de geschiedenis nóg interessanter: kort na de bevrijding werd van het monument de plaat verwijderd met de tekst die moest herinneren aan de

man die het monument had ontworpen. Wist ‘men’ dat laatste toen ook al niet meer?

Even iets héél anders (huwelijksproblemen)

Op 29 januari 1944 schreef de inmiddels naar Schaarsbergen verhuisde weduwe mevr. J. van den Brink-Lucassen aan burgemeester Westrik: “Beleefd neemt ondergetekende de vrijheid; U Edel Achtbare haar Zeer Beleefde Dank te zeggen, voor Gedenk Steen, wijlen haar Echtgenoot, Jacob van den Brink. Zij is daar zeer erkentelijk voor, en diep getroffen”. Op 6 september 1943 had haar advocaat bij de gemeente een pensioenaanvraag ingediend. In dezelfde brief schreef hij: “Cliënte wenst op het graf van wijlen haar echtgenoot een grafsteen te doen plaatsen.” Ze komt dus naar voren als een verdrietige weduwe, die nog steeds treurde om de dood van haar liefhebende man.

Op 3 augustus 1946 (1) schreef zij een brief aan de burgemeester van Barneveld en daaruit blijkt iets heel anders. In 1940 kreeg ze het vermoeden dat haar echtgenoot een ongewenste verhouding had met mej. Lubberta Knevel, destijds wijk-verpleegster in Garderen ... In mei 1941 werd ze in overspannen toestand uit haar huis geschoven en er werd moeite gedaan voor een echtscheiding,

waartegen ze zich heftig verzette. De dood van haar man in april 1943 maakte een einde aan deze situatie. Kennelijk hadden de veldwachter en de wijkzuster hun wederzijdse gevoelens niet geheim kunnen houden voor de buitenwereld. Volgens de notulen van de vergadering van 3 mei van dat jaar gaf het bestuur van het Groene Kruis haar in overweging naar een andere werkkring om te zien wegens haar gedrag en het in enkele opzichten verzaken van haar plicht. De omstandigheden waren inmiddels veranderd en zuster Knevel zou tot 1 september 1946 in dienst blijven.

Tapijt

Maar de weduwe had nog meer te melden in haar brief. Na de begrafenis moest de ambtswoning aan de Dorpsstraat worden ontruimd en toen merkte ze dat er heel veel van de inboedel ontbrak. Bij mej. Knevel wist ze met veel moeite veel eigendommen terug te halen, zoals een horloge en een stofzuiger. De zuster zou aan de politie hebben bekend dat ze de trouwring van Jacob had gedragen en dat ze deze na zijn overlijden aan een juwelier in Putten had verkocht. Jannetje Huisman zou een kist met waardevolle huishoudelijke dingen in bezit hebben gehad en nog steeds vazen en een trap achterhouden. Verder ontbraken er diverse stukken uniformkleding en ze klaagde zich erover dat de opvolger van haar echtgenoot de vloerbedekking in de dienstwoning niet had willen afstaan. Uit een rapport van deze opvolger van 16 december 1946 blijkt dat manufactu-

rier en stoffeerder Hendrikus Bokhorst dit woningtextiel inclusief papieren verduisteringsgordijnen in mei 1943 had geschat op ongeveer tien gulden, maar met de opmerking dat het tapijt al te versleten en vastgelopen was om het te kunnen verwijderen. De weduwe zou de haar aangeboden tien gulden hebben geweigerd.

Op 4 augustus liet loco-burgemeester G. van Effrink aan mev. Van den Brink weten dat de aangelegenheid als afgedaan werd beschouwd aangezien gebleken was dat geen strafbare handelingen waren gepleegd.

De boodschap

Van Evert Hoegen uit Kootwijk ontvingen we deze foto van Jacob van den Brink op zijn DKW-motorrijwiel.

Everts moeder, de hierboven al genoemde Jannetje Hoegen-Huisman, werkte destijds bij de veldwachter. Zij kreeg per telefoon te horen dat Van den Brink naar Boeschoten moest gaan. Ze liet deze boodschap achter op een briefje en ging vervolgens naar huis. Na zijn thuiskomst

voerde Van den Brink de opdracht uit en werd doodgeschoten. De dood werd 's middags om 5.30 uur vastgesteld door de Garderense huisarts H.C. Bos. Zijn conclusie in de 'verklaring van overlijden' was: "Moord door vuurwapen."

Mei 1955

Na de oorlog zou het ruim tien jaar duren voordat de nu zo bekende gedenkplaat op het monument werd aangebracht. De Barneveldse Courant van 11 mei 1955 deed verslag van de onthulling:

"Het bevrijdingsfeest is in ons dorp opgewekt gevierd. Het begon al om acht uur, toen de kinderen van de Prins Bernhardschool zich verzamelden om het fanfarecorps "Tot ons Genoegen" een rondgang door het dorp te maken, dat dit keer door de vele vlaggen een feestelijke indruk maakte. Op het feestterrein werden aardige spelletjes gedaan, waaraan voor ieder kind een prijs verbonden was. Een enkele regenbui kon de opgewekte stemming niet versoren. De organisatie van de kinderfeesten is bij de Oranjevereniging in goede handen, die niet alleen voor de prijzen, maar ook voor een ruime tractatie zorgde.

's Middags was om één uur de belangstelling op de Brink gericht, waar burgemeester Kuntze de gedenksteen onthulde. Bij deze onthulling waren de wethouders Zandbergen en Van den Brink aanwezig en vele raadsleden uit de gehele gemeente.

De voorzitter van VVV, de heer J.de Bruyn, die het initiatief tot plaatsing van

deze steen heeft genomen sprak een welkomstwoord en zette uiteen, wat de betekenis, ook voor het nageslacht, van dit monument is.

Terwijl burgemeester Kuntze de Canadese en Nederlandse vlag, die de steen bedekten hees, speelde TOG de beide volksliederen. Burgemeester Kuntze wees op de betekenis van deze dag voor ons volk nu tien jaar geleden de vrijheid kwam in plaats van de tirannie en de onderdrukking.

De steen, die geplaatst is in een driezijdige bank van natuurkeien, bevat de woorden: "God beschikte ons de dappere Canadezen ter bevrijding op 18 mei 1946."

De krant besteedde ook nog ruime aandacht aan het middag- en avondprogramma. Het laatste werd verzorgd door het Haagde Amusementsgezelschap, waarvan onder anderen de jodelzangeres Olga Lowina, de conferencier Koos Speenhof, Eddy Schuijjer en Cas Rus deel uitmaakten.

Op 14 mei was er nogmaals aandacht voor de onthulling:

Garderen bleef in 1945 voor een ramp gespaard

"Door de storm, die door de bomen op de brink gierde, toen de gedenksteen onthuld werd, ging de toespraak van de voorzitter van VVV in letterlijke zin de lucht in. Omdat deze toespraak interessante dingen bevat over Garderens bevrijding, plaatsen we hieronder het belangrijkste gedeelte:

“U weet, wat de reden is, dat we hier samen zijn. In deze bank is een nieuwe gedenksteen aangebracht. Velen van u zullen niet meer weten hoe deze bank hier is gekomen. Ongeveer vijftien jaar geleden was een gedeelte van de Oud-Milligense weg met deze natuurkeien geplaveid. Dat was dus geen weg met kinderhoofdjes, maar met nijlpaardenkoppen. Die bestrating was wel onvergankelijk, maar hobbelig en glad. Die keien zijn toen vervangen door klinkers en van de keien werd hier deze bank opgericht als een aardige attractie voor de vreemdelingen. In de bezettingstijd werd in deze bank een steen geplaatst met een opschrift, waar niemand zich mee kon verenigen. Na de bevrijding is deze steen verwijderd en bleef er een lelijk gat, dichtgemetseld met grof grint over”.

Vervolgens vermeldde de heer De Bruyn de plaatsing van de nieuwe steen met het opschrift: “God beschikte ons de dappere Canadezen ter bevrijding, op 18 april 1945.” Hij vervolgde: “Onwillekeurig roepen we in onze herinnering terug, hoe doodkalm die Canadezen hier kwamen binnenwandelen. Aan iedere kant van de straat een soldaat, de één met een sten- de ander met een brengun. Daarachter een patrouille en vervolgens een sterkere groep met een tank. Onvergetelijke ogenblikken!

Wanneer we ons realiseren voor welk een grote ramp we hier twee dagen tevoren gespaard bleven, moet dankbaarheid ons hart vervullen. De Duitsers hadden namelijk een heel arsenaal op-

gestapeld in het bosje van dr. Oudemans aan de Putterweg (waarschijnlijk bij “Veluwehul”, red.).

De bedoeling was de hele zaak in de lucht te doen vliegen. Er lagen duizenden handgranaten, granaten, bommen, pantservuisten en ander oorlogstuig. ‘t Was allemaal vakkundig opgestapeld onder een stapel acetyleen en zuurstofcilinders, waaronder een lading trolley, de gevaarlijke springstof. Dat werd tot ontploffing gebracht, en wanneer de opzet gelukt was, zou er veel vernietigd zijn en menig een zou deze explosie niet overleefd hebben.

Door het barsten van de zuurstofcilinders ontstond echter zo’n grote luchtdruk, dat alles uitdoofde. Zo is Garderen voor een grote ramp gespaard gebleven. Om de dankbaarheid hierover uit te drukken is deze steen aangebracht. “Zegt het uw kinderen en kindskinderen, opdat zij het niet vergeten.”

Het is mij nog niet helemaal duidelijk waarom de heer De Bruijn verband legde tussen de intocht van de Canadezen in het dorp en het niet ontploffen van een berg Duits wapentuig halverwege Putten.

DJV

(1) Deze stukken zijn te vinden in de “Archieven van de secretarie van de gemeente Barneveld, 1939-1946”, inv. nr. 364.

HALVERWEGE 2009

De maand juni was een warme maand. Dat was te merken aan de vele toeristen. Veel fietsers, die op diverse bankjes zaten te genieten van het mooie uitzicht of de vele voorbijgangers. "De IJstijd" heeft alvast een goede start van het seizoen. Ook de campinghouders waren niet ontevreden. De hotels hadden het druk met de weekendgasten, maar het aantal zakelijke gasten gaf wel een kleine daling te zien. In de bouw gaat het slecht. Echter onze 2 grote bouwbedrijven hebben een volle orderportefeuille. Heerlijk om zulke topondernemers in Garderen te hebben. Ze zijn de trekkers voor onze lokale economie. Natuurlijk zal de recessie ook in Garderen merkbaar zijn, maar om nu te somberen, nee, dat is niet nodig.

Nu de activiteiten:

Uitbreiding van het aantal leden van Plaatselijk Belang

In een prikkelende oproep hebben we de bewoners, die nog geen lid waren,

verzocht om vooral toch lid te worden van onze vereniging. Dat heeft zeker gewerkt. We zijn daar blij mee. Niet om de contributiebedrag dat zo binnen komt. Maar vooral uw bestuur krijgt hiermee een steuntje in de rug door te weten dat het vele werk ook gewaardeerd wordt.

Dr. Kruiemelstaete

De bouw gaat voorspoedig. De achterstand door de winterstop is volledig ingelopen. Voor de bouwvakvakantie is het gehele dak dicht. Diverse badkamers zijn al betegeld, de dekvloeren zitten er al gedeeltelijk in. Er moet nog veel gebeuren, dat weten wij als leken ook wel, maar er is hoop dat er spoedig een opleverdatum bekend wordt gemaakt. Velen in Garderen kijken daar naar uit. In één van de eerste vergaderingen met de Woningstichting zullen we vragen wanneer de toekomstige bewoners een kijkje mogen nemen.

Op een van de laatste dagen van juni heeft iedereen in Garderen het verzoek gekregen om onze aanvraag bij de 'telefoongids.nl' voor terrasmeubilair te ondersteunen. Indien velen die moeite namen om dit verzoek te onderschrijven, bestaat de mogelijkheid om gratis een mooi terras in te richten. Op deze wijze maken we het leven voor onze oudere bewoners weer een stukje aangenamer. De Dr. Kruiemelstichting heeft diep in de

buidel moeten tasten om alles voor de 'Soos en Dagopvang' in gereedheid te brengen. Een kleine financiële verlichting is zeker welkom.

De Oud Milligenseweg

Over één ding zijn we het allemaal eens: er moet met spoed iets gebeuren aan deze weg. Het is er bijzonder gevaarlijk. Men rijdt er te hard, er zijn geen voet- en fietspaden, kortom de weg moet hoognodig aangepakt worden. Voor een toeristisch dorp als Garderen is het toch onvoorstelbaar dat de vele toeristen achter een boom moeten springen om niet overreden te worden? Ook de gemeente onderkent dit. Er is al een tekening gemaakt hoe de weg er uit moet zien. En natuurlijk zijn ook de knelpunten in beeld gebracht. Op drie plaatsen moeten er kleine stukjes grond worden aangekocht. Wel heeft Plaatselijk Belang Garderen de eis op tafel gelegd, dat het voetpad tot en met de Dr. Kruiemelstaete vóór de opening van dit gebouw gerealiseerd moet zijn. Wij blijven de gemeente en de Woning Stichting Barneveld strak volgen.

De Hogesteeg, Bakkerstraat, Dorpstraat en de Koningsweg

Op het moment dat ik dit schrijf, moet de laatste (?) vergadering met de klankbordgroep nog plaats hebben. Op 7 juli is deze vergadering gepland. In het najaar wordt dit plan voor de inspraak beschikbaar gesteld. Wij blijven vóór de volgende punten:

- snelheid terugbrengen, veiligheid voor

- de voetgangers en fietsers,
- versterken van het dorpse karakter,
- aangepaste verlichting en buizen voor de glasvezelkabel.

Over de straatlantaarns kunnen wij u melden dat de oude toezegging voor andere lantaarns "verdampt" is, maar Plaatselijk Belang heeft een brief naar de Gedeputeerde Peters geschreven met de vraag om energiezuinige straatverlichting. Dat deze verlichting in andere armaturen (lees palen) moet, moge duidelijk zijn. De provincie gaat hier serieus naar kijken. Terwijl ik dit schrijf komt er bericht binnen dat de zaken zullen worden geregeld zoals wij dat graag hebben!

Huizen te koop

Op dit moment staan er veel mooie huizen in Garderen te koop. Natuurlijk is dat best zorgelijk. Ieder weet, dat als er 28 nieuwe woningen ineens op de markt komen, er een verschuiving in het woningbestand optreedt. Laten we hopen, dat er eind 2009 meer vertrouwen in de economie is, waardoor er spoedig meer kopers zullen komen. Hopelijk met veel jonge kinderen. Dat geeft ook aan de Pr. Bernhardschool hoop voor een goede toekomst.

Nieuwbouw

Enige jaren geleden zijn de plannen voor nieuwe huizen aan de Zuidrand van Garderen goedgekeurd. De geplande bouw zal in twee of drie fases uitgevoerd worden. De eerste fase nadert op de te-

kentafel zijn voltooiing. Of beter gezegd: in het najaar wordt het definitieve ontwerp aan Garderen getoond en in de inspraak gelegd. Plaatselijk Belang streeft al heel lang naar betaalbare huizen voor "onze jongeren". De ontwikkelaar heeft hieraan gehoor gegeven. In de eerste fase worden er o.a. 16 starterwoningen gebouwd. Denk aan kooprijzen van ca. € 130.000,=. Het hele plan is getekend in de sfeer van boerderijen met een gedeeltelijk rietgedekte kap. Een mooie afsluiting van onze dorpgrens. Nóg meer nieuwe woningen, zult u zeggen?

Ja, dat is waar, maar woningen die nu te koop staan, zijn te duur voor de starters. De vele Garderenen, die nu nog op de diverse campings wonen, krijgen zo de mogelijkheid om een eigen huis te kopen.

De leilinden

Dit project nadert zijn voltooiing. De bomen zijn gepland en de takken zijn 'geleid'. Op dit moment zijn de palen heel dominant zichtbaar. Niet erg mooi, zult u zeggen.

Dat is zo. Maar ... als je mooi wilt worden moet je soms eventjes pijn lijden. Binnen twee à drie jaar zullen de bomen

*Er komt een meisje uit de supermarkt met haar moeder. Ze lopen de parkeerplaats op. Het meisje kijkt omhoog naar de dunne leilinden in de metalen rekken.
"Mamma", zegt ze, "wat hebben ze hier een boel waslijnen".*

duidelijker zichtbaar zijn. Dan zullen de leilinden voor vele jaren het gezicht van Garderen bepalen.

Oude huizen

In Garderen kennen we een aantal huizen als monument. Je kunt deze huizen herkennen aan het schildje dat op de voorgevel is gemonteerd.

Toch kennen we nog veel andere karakteristieke huizen die het waard zijn om behouden te blijven. Ze zijn gezichtsbepalend maar nog niet oud genoeg om monument te worden. De gemeente onderkent dit manco. Zij heeft een verordening aangenomen, om volgend jaar de huizen in ons dorp te inventariseren. De bedoeling is om sommige van deze huizen onder een soort bescherming te plaatsen. Al is het alleen maar om het dorpse sfeertje te behouden. Wij ondersteunen deze actie van harte.

Waterput

De oude waterput aan de Mazenhofstraat wordt hersteld. We maakten ons zorgen over instortingsgevaar. De gemeente heeft dit voortvarend opgepakt.

Klaas van Essen

In de vorige aflevering van 'Darpsproat' is veel geschreven over het grafmonument van Klaas van Essen. Het graf is hard aan renovatie toe. Vele bewoners én de 'Sociëteit Garderen' én de Hersteld Hervormde Kerk hebben geld en inspanningen toegezegd. De gemeente heeft het graf tot monument bestempeld, waardoor er ook aan de gemeente subsidie kan

worden toegezegd. Deze aanvraag is al verstuurd. Wij hopen dat de toezegging spoedig afkomt.

Het nieuwe pad tussen de Mazenhofstraat en de Eikenlaan willen wij in dezelfde sfeer als de Mazenhofstraat brengen en de leilindenreeks ook langs dit pad voortzetten. Er is misschien nog wat geld over van het lopende leilindenproject.

Op onze jaarvergadering hebben wij van een verre nazaat van schaapherder Klaas van Essen een lezing gehad. Als t.z.t. het grafmonument gerestaureerd is en de leilinden in het najaar gepoot zijn, willen wij aan de gemeente vragen om het pad een naam te geven: het 'Klaas van Essen-pad'. Zodra dit alles gerealiseerd is willen wij de sponsors, die het herstel van dit monument mogelijk hebben gemaakt, uitnodigen. Tijdens deze bijeenkomst willen aan deze verre nazaat van deze schaapherder vragen om het pad te openen.

De gletscherkuil

In de kranten heeft u kunnen lezen, dat een vandaal(?) de oude eikenbomen bij de historische kuil heeft omgezaagd. De dader is nooit gevonden. Ook zijn de nieuwe bomen, die heel spontaan door iemand gepland zijn, verwijderd. Plaatselijk Belang is daar heel boos over. Samen met de gemeente zijn we bezig om dit probleem aan te pakken. Maar als je iets doet, moet je het ook gelijk goed doen. De historische waarde van deze kuil is bekend. Plaatselijk Belang heeft eind jaren tachtig tot aan de Hoge Raad een

proces gevoerd en gewonnen. Ook is het bekend, dat daar veel wateroverlast is. Bij grote stortbuien spoelt al het water naar dit ene punt toe. De gemeente is bezig om ook dit probleem goed op te lossen. Daarna worden de houtopstanden en de kuil veiliggesteld. Er was eens een houtwal, maar deze staat nog wel op de kaart, maar is op onverklaarbare reden niet meer terug te vinden. Nu is het zowel gemeentelijk als Provinciaal beleid om houtwallen te beschermen. Dit is in de Boswet verankerd. Gemeente en Provincie zullen hiervoor een plan ontwerpen. Zodra dit plan alle procedures heeft doorlopen, zal alles worden uitgevoerd. Wij blijven bovenop de zaak zitten, neem dat maar van ons aan.

Zomermarkten

Op zaterdag 1 en 8 augustus zal er weer zomermarkt gehouden worden. Natuurlijk op zijn historische plaats, rond de kerk. Er hebben zich al meer dan 40 standhouders aangemeld. Ook twee vrijwilligersorganisaties uit Garderen krijgen, als van ouds, elk een gratis stand. Op de zaterdag 8 augustus hebben we ook nog een extraatje: **het standhouder-concours**. Deze mensen ondersteunen hun verkoop met veel humor. Een genot om naar te luisteren.

De Koepel

Op dit moment is het dorpsshuis ons zorgenkindje. De beheerder heeft de sleutels aan de gemeente teruggegeven. Het hele gebouw ligt er mistroostig bij. Was het vroeger een bestemming voor

Gedurende vele jaren was mevrouw C.E. Vader-Kelder voorzitter van het bestuur van de "Vereniging Dorpshuis". Ze regeerde met vaste hand en heeft veel voor het Dorpshuis betekend. Als je haar vroeg of het werk haar niet zwaar viel zei ze altijd: "Och , ik heb immers al mijn Henken, daar kan ik altijd een beroep op doen".

Ze doelde dan steevast op Henk van Zoeren, Henk Kapma, Henk Morren en natuurlijk Henk Bronkhorst. Tja die Henken, die hadden allemaal iets speciaals met "De Koepel".

jong en oud, nu moeten we (met spijt) constateren, dat vooral de jongeren wegblijven. Ook de 'Stichting Welzijn Ouderen Barneveld', kortweg de SWOB, gaat in de 'dr. Kruimelstaete' diverse activiteiten ontplooiën.

Wat houden we dan nog over van het dorpshuis? Is het een rare veronderstelling om te menen, dat gymzaal en peuterspeelzaal dichterbij de school gesitueerd zullen worden? Dat de gymzaal, net zo als nu, ook voor andere doeleinden gebruikt kan worden. En ook dat het punt "oefenruimte voor TOG" aandacht krijgt? Plaatselijk Belang volgt deze zaak nauwlettend en op de voet en verwachten in het najaar een open discussie avond te beleggen.

Kranslegging op 4 mei

Elk jaar is Plaatselijk Belang één van verenigingen die een krans op het herdenkingsmonument legt. Het is altijd een stijlvol ogenblik waarin wij gedenken in welke vrijheid wij nu leven. Een van de aanwezigen opperde het idee om de kinderen van de Pr. Bernhardschool te vragen bloemen neer te leggen. Ieder kind één bloem. We vinden dit een goed idee en zullen dit in overleg met de Oranjevereniging, volgend jaar uitwerken.

Cees Hoogeveen

(voorz. Plaatselijk Belang Garderen e.o.)

EEN VERNIUWD FIETSPAD

Het Paleis blijft ons maar bezighouden. Niet dat van Soestdijk of van Het Loo, maar het schilderachtige buurtschapje met die naam, ten noorden van het dorp. Het fietspad langs de zandweg in de richting van de Beek is in november voorzien van een brede laag beton en heet nu volgens de provincie en de Recreatiegemeenschap Veluwe "Paleispad". Samen met vier andere paden is het op 7 mei j.l. officieel geopend door onder anderen de altijd alom aanwezige gedeputeerde mevrouw Marijke van Haaren.

Het pad is een onderdeel van het fietsroutenetwerk "De Veluwe", dat enige jaren geleden is aangelegd naar Vlaams voorbeeld en waarbij de recreant zonder angst voor verdwalen kan fietsen van het ene genummerde knooppunt naar het andere. De vernieuwing kon plaatsvinden dankzij provinciale en Europese subsidies en was volgens een provinciaal persbericht nodig omdat een belangrijk deel van de fietspaden stamde uit de jaren '70 en '80. Technisch gezien waren de fietspaden versleten en ze voldeden niet meer aan de huidige eisen van veiligheid en comfort. Niet alleen zijn de routes nu nieuw, ook zijn de paden breder (ongeveer twee meter) geworden. Hierdoor kan in het toegenomen intensief gebruik worden voorzien, maar ook in de diversiteit van het gebruik. Te denken valt bijvoorbeeld aan de wat snellere elektrische

fietsen, scootmobielen, fietskarretjes et cetera. Ik gun iedereen zijn of haar fietsplezier, maar het avontuur is wel voor een groot deel verdwenen. Je hoeft geen plassen, boomwortels, takken of tegenliggers meer te ontwijken en ook het passeren van treuzelaars gebeurt nu zonder veel risico's. Gelukkig is het nieuwe wegdek voorzien van talrijke bochtjes, zodat de verveling een beetje binnen de perken blijft.

Rechts naast het pad – vanuit Garderen gezien – staan tegenwoordig talrijke stevige houten palen met afgeschuinde koppen. Zouden deze bedoeld zijn om mountainbikers en gemotoriseerde bosracers te verhinderen om een ander, ongebaand pad te zoeken? Ik ben bang dat dat niet lukt. Zijn ze bedoeld als een soort vangrail voor uit de koers geraakte scootmobilisten? Of staan ze er gewoon voor de sier?

De vernieuwing past in het beleid van de provincie om het fietstoerisme fors te stimuleren. De betrokken partijen, maar vooral ook de toeristische sector, zijn dan ook zeer blij met de verbeteringen. Voor de komende jaren staan nog diverse fietspaden op stapel.

Tot slot nog een citaat uit een persbericht: "Met de kwaliteitsverbetering van deze paden is uitvoering gegeven aan een deel van het Fietstotaalplan Veluwe van de Veluwse gemeenten. In dit plan is kwaliteitsverbetering speerpunt van beleid". Kijk, dát is nog eens fraaie tekst, prietpraat van volwassenen, waar je op slag een heel wee gevoel van zou krijgen.

DJV

VIJF VRAGEN AAN MEVROUW KAPMA

Ik tref Alie Kapma op een zomerochtend in haar gezellige huis aan de Speulderweg. Verstopt achter de beukenheg en de leilinden ligt een prachtige tuin. Een oase van rust, vlakbij één van de drukste punten van Garderen. Een heerlijke plek om te wonen.

Vraag 1: Hoe ben je destijds in Garderen terechtgekomen?

Mijn man was onderofficier bij de Landmacht. Destijds waren er nog Nederlandse militairen in Duitsland gestationeerd, zodoende hebben wij ook een aantal jaren in Zeven, in Noord Duitsland, gewoond. Toen wij in het begin van de jaren '80 terug gingen naar Nederland, waren onze dochter Gerda en schoonzoon Peter een tandartsenpraktijk

begonnen in Garderen. Ze vroegen zich af of Garderen ook voor ons een goede woonplaats zou zijn. Het leek ons wel wat en dus zijn we hierheen gekomen. Dat was in 1983 en sindsdien hebben we op diverse plaatsen in en rond Garderen gewoond. Deze plek is wel ideaal, zeker nu ik alleen ben, midden in het dorp en vlak bij de kinderen.

Vraag 2: Voelden jullie je direct thuis in Garderen en bevalt het je nog steeds?

Vanaf het begin hadden we het naar onze zin. Er waren natuurlijk wel dingen die opvielen. Het verschil tussen een gewone dag en de zondag was zeer opvallend. Dat waren wij niet gewend. Onze wortels liggen in Rotterdam en dan is Garderen wel even anders. Gelukkig

woon ik hier nog graag. Met mijn scootmobiel kan ik overal komen, dat geeft mij veel vrijheid.

Vraag 3: Op de laatste jaarvergadering van Plaatselijk Belang bedankte voorzitter Hoogeveen jou voor alles wat je deed en doet voor de Garderense ouderen. Daarom kreeg jij de bloemen van de dorpsgemeenschap. Vanaf het begin dat je in Garderen woonde was je bezig met vrijwilligerswerk. Hoe kwam dat zo ?

Eigenlijk heb ik dat altijd gedaan, ook in de andere plaatsen waar wij woonden. Mijn man werd scriba van de Geref. Kerk, dat was een hele klus. Ik begon met de Breicclub en die is er nog steeds. Vroeger breiden we voor Hongarije, nu gaat alles naar Roemenië. Daarna kwam mijn man in het bestuur van de vereniging Dorpshuis "De Koepel". Daar raakte ik ook bij betrokken en samen hebben we er heel wat tijd aan gependeed. Het is jammer, dat het nu zo slecht gaat met ons dorpshuis

In de jaren '80 was er voor ouderen, in sportief opzicht, weinig te doen. In samenwerking met zuster Van Appeldoorn en fysiotherapeut Ravoet werd 'Meer bewegen voor ouderen' opgericht. Daar kwam later 'Koersbal' bij en de beide activiteiten lopen nog steeds. Ze maken nu deel uit van het programma van de SWOB, evenals het Klaverjassen op dinsdag en het Ouderencontact. Ik ben nu al jaren coördinator van het klaverjassen en van de gym. Vroeger ook van de koersbal, maar dat doet José Vijverberg

alweer een hele tijd. Zolang ik kan, qua gezondheid, blijf ik dit ook doen.

Vraag 4: Wat komt er kijken bij het leiden van zo'n groep bv. het Klaverjassen?

Je moet de geldzaken bijhouden en elke keer voor vijf prijsjes zorgen. Iedereen krijgt een kop koffie en een warm hapje. Met Kerst, Sinterklaas en Pasen is er iets extra's. Aan het begin van het jaar is de Nieuwjaarsborrel. Ook zaken van lief en leed worden niet vergeten. De deelnemers waarderen dat zeer. En mede dankzij de hulp van Gijs Petersen kan ik dit zo doen.

Vraag 5: Als je naar de toekomst kijkt, hoe zie je die dan? Hoe zal het gaan als de "Dr. Kruimelstaete" klaar is ?

Het is heel goed dat de ouderen niet meer het dorp uit moeten. Tot nu toe kwamen ze terecht in Putten of Voorthuizen of Harskamp. Allemaal niet zover weg, maar wel uit de vertrouwde samenleving. Nu kun je elkaar nog eens opzoeken. Openbaar vervoer blijft toch een moeilijke zaak, probeer maar eens met een scootmobiel in de bus te komen. Wat ik wel jammer vind, is dat de "Dr. Kruimelstaete" zover uit het centrum ligt. Ver van de kerken en van de winkels. Misschien had het op de plek waar nu "De Koepel" is moeten komen. Maar ja, we wisten ook niet wat daar zou gaan gebeuren ... Hopelijk komt er voor "De Koepel" ook een goede oplossing.

H.v.d. B-R.

DORPSHUIS “DE KOEPEL”

In 1953 opende de Hervormde Gemeente het Verenigingsgebouw, dat stond op De Koepel, de plaats van het huidige Dorpshuis. Er waren twee zalen, één van 15 bij 11 meter en een kleinere zaal van 7 bij 4½ meter. Tot aan het eind van de zestiger jaren werd het gebouw voor allerlei vergaderingen gebruikt. Toen kwamen er problemen: er was groot onderhoud nodig en wie moest dat betalen? De Hervormde Gemeente besloot om het gebouw maar te verkopen.

Allerlei mogelijke bestemmingen passeerden de revue. Maar het geldende bestemmingsplan sloot al die plannen uit en de enig mogelijke bestemming was die van een DORPSHUIS. Daarom werd vanaf 1969 overlegd met de gemeente

over de te volgen weg. Uiteindelijk werd het gebouw, onder voorwaarden, verkocht aan de gemeente Barneveld. De Hervormde Gemeente stortte, als onderdeel van die voorwaarden, 10% van de verkoopprijs in een fonds voor het stichten van een DORPSHUIS. De Hervormde Gemeente verplaatste haar vergaderingen en catechisaties naar gebouw 'De Rank', naast de pastorie.

Op 11 oktober 1971 werden de Garderense verenigingen en alle inwoners uitgenodigd voor overleg met de gemeente Barneveld. Aanwezig waren wethouder Rebel, dhr. H.J. Anbeek, namens het Gemeentebestuur en dhr. J. de Graaf, consultant van de Stichting NW Veluwe.

*Dorpshuis
in 1958.*

Voor de stichting van het DORPSHUIS moest voldaan worden aan drie voorwaarden:

1. Er moest voldoende draagvlak zijn onder de plaatselijke verenigingen.
2. Elkaars standpunten moesten gerespecteerd worden.
3. De Dorpsgemeenschap moest 15% van de kosten opbrengen [ongeveer f 40.000,-]

De vergadering ging akkoord met de voorwaarden en namens de verenigingen werd een voorlopig bestuur gevormd. Dit bestond uit Nicolette Hylkema, Dien van de Broek, Jet van de Pol, en Stijntje Burger. Het dagelijks bestuur werd gevormd door Han Burger, Henk van der Vlist en Peter van den Born. Van 8 tot 13 november 1971 werd door alle verenigingen geld ingezameld voor het nieuwe DORPSHUIS. In die week kwam, toezeggingen meegerekend, al f 14.000,- binnen. De volgende jaren werden tal van acties georganiseerd. Er werden 'bedelbrieven' geschreven en verstuurd. De opbrengst was bijna f 8000,-. Er was een verkoopmiddag van de Plattelandsvrouwen die f 500,- opbracht. Een grote verloting spekte de kas met f 4820,-. Het dorp bruiste van de activiteiten, een rommelmarkt, filmvoorstellingen, toneel en er werd oud papier verzameld. De papieractie bracht in twee jaar f 11.000,- op. Ook op bestuurlijk vlak zat men niet stil. Op 12 oktober 1972 werd de 'Vereniging Dorpshuis' opgericht. De statuten waren klaar en er was een volledig

bestuur dat bestond uit leden van het voorlopig bestuur. Het ging goed met de financiën: eind 1972 was er al f 28.500,- bijeen gebracht.

In mei 1972 nam de gemeente Barneveld het oude Verenigingsgebouw over van de Hervormde Gemeente en droeg het in 1973 over aan het bestuur van de 'Vereniging Dorpshuis'. Henk en Jannie Bronkhorst, die al vanaf 1971 tot ieders tevredenheid het Verenigingsgebouw beheerden, kwamen in vaste dienst van de 'Vereniging Dorpshuis'.

In 1974 nam de gemeenteraad het besluit om het Verenigingsgebouw te verbouwen tot Dorpshuis. Raar maar waar: om alle subsidies binnen te halen moest het in plaats van nieuwbouw, verbouwd worden. Een stukje van het oude gebouw bleef daarom staan. Daaraan danken we die lastige ramen in de achtermuur van het toneel.

Architect Rodenburg uit 't Harde maakte het ontwerp en begeleidde de bouw. In 1975 is er nog geen zaal beschikbaar voor de schoolgymnastiek en de kinderen gaan daarom per bus naar de Veluwehal in Barneveld. Sinterklaas en zijn Pieten en de kinderen wijken uit naar de Geref. Kerk. Met spanning wordt gewacht op de opening van het Dorpshuis.

De hele verbouwing heeft ruim f 700.000,- gekost en er werd f 45.000,- opgebracht door de bevolking van Garderen. De kinderen van Garderen verzorgden de opening op 12 dec. 1975

door het zingen van een lied op de wijs van: 'Zie ginds komt de stoomboot' met een tekst van Hennie van den Born. Ook werden er ballonnen opgelaten. De kinderen kregen een herinneringstegel en een tractatie. 's Avonds was er een open avond, Plaatselijk Belang bood een bord aan met de naam "De Koepel" en de Plattelandsvrouwen boden drie wandkleden aan.

OPENINGSLIED

*Vandaag 12 december is een grote dag
Omdat ons nieuwe Dorpshuis nu echt open mag!
Daarom zijn wij hier ook gekomen vandaag
Want zoiets belangrijks, dat mis je niet graag!*

*Wij hebben op 't Dorpshuis ruim vier jaar gewacht.
Maar dat het zo mooi werd had niemand gedacht
Nu hebben wij een gymzaal met alles erbij
Die was ook broodnodig:wij zijn reuze blij!*

*Nu ziet onze "Koepel"er heel prachtig uit!
Dat kost vast en zeker een erg lieve duit!
Voor Garderen was dat een probleem van formaat,
Maar Provincie en Gemeente wisten daarop wel raad!*

*Welbedankt alle werkers van het eerste uur!
Gemeente, Provincie en ook het bestuur!
U mag zeker trots zijn op "t nieuwe gebouw,
Maar 't moet nu geopend, dat doen wij dus gauw!*

Na de opening

Onder het gebouw was ook een schietkelder gebouwd. Deze werd geopend in 1976 en werd gebruikt door de schietvereniging "De Treffers". De eerste

twintig jaar van "De Koepel" verliepen vrij voorspoedig. Het gebouw voorzag in een behoefte en de verenigingen werkten vrij goed samen. Bijna alle dorpsactiviteiten vonden in "De Koepel" plaats. Ook de Peuterspeelzaal "Dreumesland" had onderdak in "De Koepel" gevonden evenals de schoolgymnastiek. Bij verkiezingen werd er gestemd en Plaatselijk Belang hield jaarlijks de grote vergadering waar de dorpsbelangen besproken werden. De volleybalcompetitie tussen de Garderense verenigingen om de Henk Bronkhorstbeker, was legendarisch en trok veel bezoek. Ook de uitvoeringen van TOG met toneel waren hoogtepunten. Over de jaarlijkse avond van de winkeliers met de trekking van de prijzen van de Sinterklaasactie wordt nu met heimwee gesproken.

Maar het verenigingsleven liep wat terug en daarmee ook het idealisme en de saamhorigheid. Veel jongeren verlaten na hun opleiding het dorp, om elders te gaan werken en een toekomst op te bouwen. Dat is een probleem voor de verenigingen, dus ook voor "De Koepel". Bovendien kregen de Kerken eigen zalen, de school had z'n eigen gemeenschapsruimte en er waren veel horecabedrijven. "De Koepel" mocht de horeca geen concurrentie aandoen en dat stond een gezonde bedrijfsvoering in de weg.

Zo kwam het dat de beheerders van "De Koepel" het moesten hebben van de zaterdagse disco. Inmiddels was namelijk het Horecagedeelte verpacht

aan de beheerder. Alleen de opbrengst van de zalen kwam in de kas van de vereniging Dorpshuis. Die disco was een heikel punt. Voor de jeugd was het een uitkomst, ze konden in hun eigen dorp uitgaan, maar omwonenden klaagden over het lawaai en over baldadigheid. Een deel van de Garderenen was er ronduit op tegen en dat bevorderde het functioneren van "De Koepel" niet. Toch was de disco absoluut noodzakelijk voor een rendabel beheer. De beheerders investeerden daar ook in en een tijdlang ging het redelijk goed.

Een ander probleem was de staat van het gebouw "De Koepel". Het had groot onderhoud nodig en eigenlijk verloederde het gebouw. De vereniging Dorpshuis kon dat onderhoud niet zelf betalen. Er werd nog wel wat aangepast en vervangen, onder anderen door giften van het 'Fortisfonds' maar het was niet genoeg. De neerwaartse spiraal was niet meer te keren.

Enkele jaren geleden stopte de 'Vereniging Dorpshuis' met haar werkzaamheden en sindsdien is het Dorpshuis in particuliere handen geweest. De Gemeente Barneveld nam het beheer van de sportzaal over. De Peuterspeelzaal heeft haar eigen aparte gedeelte. De sportzaal wordt nog steeds gebruikt door de GSV en voor de school-gymnastiek. Ook de fanfare TOG oefent nog op het podium van de grote zaal.

De Plattelandsvrouwen, Plaatselijk Belang en de SWOB zijn "De Koepel"

ook trouw gebleven. Een deel van deze activiteiten zal straks verhuizen naar de Dr. Kruimelstaete.

Dorpshuis "De Koepel", 1978.

Maar toch blijft "De Koepel" onmisbaar. Wat moet een dorp zonder sportzaal en zonder oefenruimte voor de fanfare? Waar is het idealisme van 1975 gebleven?

Na het vertrek van de laatste beheerder, Jannes van Blotenburg, staat het gebouw er triest bij. Alleen wat oud meubilair is achter gebleven. Hoe moet het nu verder? Is al het werk, dat gedaan werd in de zeventiger jaren nu waardeeloos geworden?

Wie het weet, moet het zeggen!

HvdB-R.

MOLENAARSDIPLOMA

De voorzitter van Plaatselijk Belang Garderen, Cees Hoogeveen, feliciteert de "jongste" molenaar met het molenaarsdiploma. Met het ontvangen van zijn diploma is de molen van Garderen ook in de toekomst verzekerd van een molenaar. Een molen moet wekelijks draaien om niet in verval te raken. In het gesprek met de 3 molenaars werd duidelijk, dat de gemeente Barneveld deze molen koestert. De molen wordt goed onderhouden.

In museum Nairac is er nu een expositie van oude schoolplaten. Op een van deze platen staat de werking van een molen. Op elke donderdag kunnen bewoners en toeristen de molen in Garderen bewonderen. Het lijkt, alsof men letterlijk door deze oude schoolplaten loopt. De rondleiding is gratis.

Op de foto staan v.l.n.r. Jan Bakker (de gediplomeerde), Bert de Lange, Aad Hellings, en Cees Hoogeveen.

Garderen 2 juli 2009

Advertentie:

Van diverse mensen hebben we de vraag gekregen of het boek '**Weet je nog Garderen**' ergens te koop is. Als er lezers zijn die dit boek nog in hun bezit hebben en het willen afstaan, zouden die dan contact met de Redactie willen opnemen?

Bij voorbaat onze dank!

IN MEMORIAM

Dreesje de Greef - van Beekhuizen

Maandagmorgen 3 augustus is in haar woning te Velp "vrouw meester" overleden.

Vanaf de komst in Garderen in januari 1946 heeft ze zich steeds met Garderen verbonden gevoeld. Allereerst met de Prins Bernhardschool, maar eveneens met al de verenigingen die het dorp telde en waarvan haar man lid was. Voor het schoolpersoneel zorgde ze jaren lang voor de koffie in het speelkwartier.

Een grote steun was ze voor haar man na het vreselijke ongeluk in juli 1961 en de volgende jaren. Na het afscheid van de school, op 15 januari 1973, hebben ze nog goede jaren gehad. Kort na de grote schoolreünie is haar man op 2 november 1988 overleden.

Mevrouw De Greef heeft op 1 februari 1989 de schooldeur van de "Prins Bernhardschool" aan de H.C. Bosstraat officieel geopend.

Ze vestigde zich veertien jaar geleden in Velp, niet ver van haar dochter Lize en schoonzoon Wil. Ze genoot van haar kleinkinderen. Wat was zij bijzonder blij met de geboorte van haar achterkleinzontje Viktor.

Ruim twee weken geleden hebben wij afscheid van haar mogen nemen. Vanuit Velp leefde ze in alles met Garderen mee: via de telefoon, "De Band" en "Darpsproat".

Maandag 10 augustus is ze in Garderen begraven na een korte dienst in De Rank. Velen uit de familie en kennissenkring volgden de lange stoet naar het kerkhof.

HEvdV

1804 – 1945

De zuil op de begraafplaats ter herinnering aan de in 1919 aan de Spaanse griep overleden Servische militairen is in 2006 vervangen door een nieuw exemplaar.

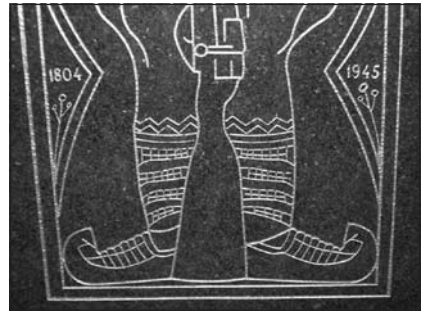

Het monument is uitgebreid met een stenen plaat met daarop de afbeelding van een Servische boer met een geweer en een bos bloemen. Op die plaat staan ook twee jaartallen, 1804 en 1945. Menig belangstellende heeft zich inmiddels afgevraagd wat deze betekenen. Ik ook en daarom ben ik maar eens op zoek gegaan naar antwoorden. Vroeger pakte je daarvoor een deel van een grote encyclopedie. Vandaag de dag is op het internet van alles te vinden. Veel onzin, maar ook serieuze informatie, al moet je altijd het kaf van het koren zien te onderscheiden. Al met al geloof ik dat het onderstaande dicht in de buurt van de waarheid komt. Meer informatie is onder andere te vinden op de website www.landenweb.net/servie.

1804

Van 1459 tot 1804 behoorde Servië met de nodige tegenzin (vooral wegens godsdienstige tegenstel-

lingen) en met korte tussenpozen tot het grote Ottomaanse (Turkse) rijk. Aan het einde van de 17e eeuw besloeg dit rijk een groot deel van Noord Afrika, Zuidoost Europa en de tegenwoordige Arabische wereld. In 1804 leidde een volksofstand onder leiding van de varkensboer George Petrovic tot een gedeeltelijke onafhankelijkheid voor de Serviërs. Pas in 1815 ontstond uit de zogenaamde Tweede Servische Opstand het vorstendom Servië. Na de Eerste Wereldoorlog ging het land op in het koninkrijk van Serviërs, Kroaten en Slovenen, dat in 1929 Joegoslavië ging heten. Dit koninkrijk zou bestaan tot in 1941, waarna de Duitsers de macht in handen namen.

1945

Na de Duitse bezetting werd in 1945 de Federale Volksrepubliek Joegoslavië gevormd, waarvoor al in 1943 door Josip Broz Tito de grondslag was gelegd. In deze vorm zou het land bestaan tot 1992, waarna er weer een heel ander hoofdstuk van de geschiedenis op de Balkan begon.

DJV

ZANDSCULPTUREN IN GARDEREN

Alweer een aantal maanden geleden, in april, werd er op het terrein van 'De Beeldentuin' van Van Ee 700 ton speciaal zand gestort. Op een oppervlakte van 1000 m² werd de binnenplaats van een kasteel nagebouwd met heuse muren en een indrukwekkende poort.

Die binnenplaats dient als showterrein, er staan replica's in zand van tien Gelderse kastelen en landhuizen. De kunstenaars die hier aan het werk waren, hebben er iets heel bijzonders van gemaakt.

Zo is kasteel Staverden met de pauwen te bewonderen. Kasteel De Schaffelaar is te zien met de bekende held Jan van Schaffelaar, en de sprong van de toren. Verder zijn er nog acht landhuizen en kastelen te bewonderen.

U moet zelf maar gaan kijken, welke dat zijn.

Adri van Ee, de initiatiefnemer van dit evenement, werkt samen met De Stichting 'Geldersch Landschap en Geldersche Kastelen'.

Er is veel belangstelling voor. Van Ee rekt op 50.000 tot 100.000 bezoekers. Tot 24 oktober kunt u het festival bezoeken. Het is zeer de moeite waard, ook voor Garderenen.

Een deel van de opbrengst gaat naar het 'Kinderhospice De Glind'.

Frits Huisman wist mij zowel de ontbrekende nam als datum en plaats te geven van de vorige foto in de "Darpsproat". Deze foto is genomen op het terrein en in het oprichtingsjaar (1958) van Rood Wit te Veenhuizenerveld, en het zijn de welpen van de Veluwe Boys.

1. Henk Bronkhorst (elftalleider)
2. Evert Bronkhorst
3. Rikkert Heimgartner
4. Gerrit Bronkhorst
5. Joop Heimgartner
6. Frits Huisman
7. Leo Bronkhorst
8. Henk Toes
9. Woutje Pul
10. Bert van Middendorp
11. Bart van Middendorp
12. Henk Heimgartner
13. Henk Bronkhorst

Op de vraag, wie heeft er nog foto's van de sneeuwval in 1963, zijn een tweetal reacties binnengekomen.

Op de ene foto is de enorme sneeuwmassa te zien aan de Hogesteeg bij Dirk Schut en op de andere foto zien we Nettie, Geertje, Lucy en Janneke Zevenbergen op de sneeuw boven het straatnaambord van de Speulderweg uitkomen.

'T Fotohoekje

Van Lucy Zevenbergen ontving ik een schoolfoto van de 3e klas Prins Bernhardschool uit 1964.

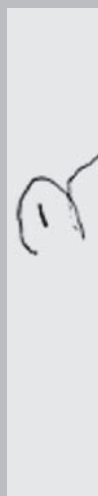
Heel veel namen zijn bij haar bekend slechts een tweetal ontbreken er. Als u weet wie het zijn laat het mij dan even weten.

Prins Bernhardschool 1964 (3e klasse)

1. Mettie Blotenburg
2. Meester van der Vlist
3. Mettie Kevelam
4. Hennie Woltinge
5. Hettie Bronkhorst
6. Jenneke Hardeman
7. Betsie van Middendorp
8. Jannie Hoegen
9. Ellie Veldhuizen
10. Jannie Mol
11. Bertha van Beek
12. Gerrie Schuiteman
13. Elly Cornewal
14. Evelien Schuiteman
15. Melie van Middendorp
16. Eefje Bronkhorst
17. Kees van Ommeren
18. Aleida Koning
19. Wim Kevelam
20. Jannie Gerritsen
21. Stijnie van den Hoorn
22. Henri van Middendorp
23. Paulina Koning
24. Job Lubbersen

25. Rinie Mouw
26. Joke van Stavereen
27. Lucy Zevenbergen
28. Corrie van Middendorp
29. Hennie Boeve
30. Hennie van den Brink
31. Jannie Morren
32. Hennie Kevelam
33. Geurtje van den Hoorn
34. Sjanie Koffyberg
35. Gert van de Kolk
36. Jan Hoegen
37. Melis Schimmel
38. Rudy Schmidt
39. Bert van Wincoop
40. Arend Schuiteman
41. Jan van Middendorp
42. Kees Fluit
43. Gert de Bruin
44. ?
45. Evert Borgers
46. Frits ?
47. Niek van den Broek
48. Jan Willem Bakkenes

Reacties gaarne aan
Cees van Middendorp,
Dr. H.C. Bosstraat 10,
tel 0577-461401 of e-mailadres
c.middendorp6@chello.nl.
Voor een kopie van de foto kunt u
ook bij Cees terecht. De kosten zijn
één euro.

Het begin van de Brandweer

De Rijksinspectie van het Brandweerwezen vraagt 23 april 1941 gegevens over de aangelegde brandput met een diep geplaatste elektrisch aangedreven pomp. Deze put zou ook dienstbaar zijn gemaakt voor de drinkwatervoorziening. B&W antwoorden dat er in de bestaande 30 meter diepe welput een putbuis van 40 meter diepte is geboord, breed 150mm met koperen filter. In de buis wordt de zuigleiding der centrifugaalpomp en die van de bestaande pomp opgehangen.

De Storks centrifugaalpomp is een type C505 A6 met capaciteit van minstens 30 kubieke meter per uur. Opvoerhoogte 70 meter. Motor 15 PK, nr 2850 220/380 volt.

Van de centrifugaalpomp naar de bovenkant van de welput is een persleiding aangebracht, waarop direct de brandweerslangen aangesloten worden, waarbij een einddruk wordt verkregen van 3 atmosfeer. Hierdoor is een brandblusinstallatie verkregen met een actie radius van 500 meter (of meer, indien slangen beschikbaar zijn.)

Tevens dient de installatie als drinkwater actieradius voorziening. Het bijbehorende betonreservoir moet nog worden aangebracht. Bij de proefneming is gebleken dat de installatie ten volle

beantwoordt aan de gestelde eisen.

Op 29 maart breekt er brand uit op De Wilde Kamp. Het huis Zonneland loopt gevaar, maar ook het huis van de NSB'er Keyser. Later op 5 mei brandt zijn huis tot de grond toe af.

Op 24 augustus 1942 worden opgegeven voor de verzekering ind. risico onderlinge ongevallen 4 brandmeesters, 10 gasten. Dat zijn o.a.:

1. Jacob van den Brink, gemeente politie, geb. 1892
2. Gijsbertus Leijenhorst, smid, geb. 1905
3. Jan Gerritsen, rijwielhandelaar, geb. 1905
4. Jan Bakker
5. Jan van Lagen, klompenmaker
6. Gerrit Schuiteman, zonder beroep, geb. 1882
7. A. v.d. Hoorn, kolenhandelaar
8. Gerrit van Middendorp, tuinder, geb. 1914
9. H. Bokhorst, winkelier
10. Rijk Jetten, rijwielhandelaar
11. Johannes Gerritsen, los werkman

Op 15 september 1942 schrijft de Rijksinspectie van het Brandweerwezen dat in de brandput in Garderen een nieuw elektrisch aggregaat dient te worden geplaatst met de dubbele capaciteit en berekend voor een tegendruk van minstens 8 atm. De gemaakte brandput is voor

deze grotere capaciteit berekend van 1200 liter per minuut. In verband met de bebouwing van het dorp Garderen en de te bestrijken afstand, acht ir. J.W.A. Rensen deze vergroting voldoende.

De kosten worden op 6 oktober 1942 door gemeente werken van Barneveld als volgt begroot. Nieuwe motor in de brandput Garderen: Aankoop motor f 1610 en bijkomende kosten, aansluitingen enz. f 200. Samen f 1810.

Van den Brink vraagt voor 3 manschappen leren jassen en laarzen.

(Uit het gemeentearchief te Barneveld).

H.E.v.d.V.

Joden in Garderen tijdens de oorlog

Nadat vanaf 3 mei 1942 de "Jodenster" verplicht gesteld wordt, worden de joden op 30 juni gedwongen om 's avonds en 's nachts thuis te blijven.

Bij Burger, op Puntdak en Speulderbos worden joden gevangen genomen door politieman Van den Brink.

Op 28 oktober 1942 krijgt de politie het verzoek van de gemeentesecretarie om de kerkelijke gezindte van de volgende personen in Garderen na te zien, vermoed wordt dat zij Joden zijn:

van Lier, Minette, geb. 13 okt. 1892, Harderwijkerweg 1

Lorjé, Ernst Armand, geb. 30 sept 1911, Hooiweg 5

del Valle, Debora, geb. 28 aug 1906, Hooiweg 5

Lodeizen, Frank, geb. 28 sept. 1931, Hooiweg 5, werd 1 april 1942 via Apeldoorn weggevoerd

Lorjé, Riwka, geb. 16 dec. 1935, Hooiweg 5, vanaf 1 april 1942 op school en

1 september 1942. er af

Lorjé. Marijke, geb. 25 nov. 1939, Hooiweg 5.

Zij woonden eerder op de Lage Boeschoterweg 22.

Noort, Nathan, geb. 31 mei 1887, Putterweg 52.

Gerard Manfred Jacob wonend aan de Oud-Milligense weg 16. Hij werd geboren in Fulda op 29 november 1931. Hij komt op school op 11 juli 1938 en wordt uitgeschreven op 1 september 1941.

Deze gegevens zijn te vinden in het gemeentearchief te Barneveld.

Wie weet er nog iets over de kinderen die hier een tijd op school hebben gezeten???

We zijn benieuwd naar uw reactie.

H.E.v.d.V.

Colofon

**Darpsproat is een uitgave van
de Vereniging Plaatselijk Belang Garderen en Omgeving.**

Redactie:

Peter van den Born (pvandenborn@planet.nl)
Hennie van den Born-Reitsma (hennievandenborn@planet.nl)
Cees van Middendorp (c.middendorp6@chello.nl)
Dick Veldhuizen (d.veldhuizen5@chello.nl)
Henk van der Vlist (henkvandervlist@gmail.com)

Correspondentie/secretariaat:

Evelien van de Langemeer-Bronkhorst
Wilgenlaan 4
3886 AV Garderen
e-mailadres: info@plaatselijkbelang.nl

Website: www.plaatselijkbelanggarderen.nl

AANMELDINGSFORMULIER

voor lidmaatschap 'Plaatselijk Belang Garderen e.o.'

Ondergetekende geeft zich voor 4 euro per jaar op als lid van Paatselijk Belang Garderen e.o.

Naam: _____

Adres: _____

Handtekening: _____

(Inleveren bij of opsturen naar
E. v.d. Langemeer-Bronkhorst, Wilgenlaan 4, 3886 AV Garderen)

